

ΡΑΨΩΔΙΑ Α Στίχοι 350-431

Η συνάντηση του στρατιώτη-ήρωα (Αχιλλέα) με τη μητέρα του (Θέτιδα) 1. εξυπηρετεί την πλοκή του μύθου (καθώς οδηγεί στην ήττα των Ελλήνων και το θάνατο του Πάτροκλου.) 2. αποτελεί μια τρυφερή και ανθρώπινη σκηνή που εκτυλίσσεται σε ένα καθαρά πολεμικό περιβάλλον

Ενότητες

α. στίχοι 350-364 : η προσευχή του Αχιλλέα και η άμεση εμφάνιση της Θέτιδας

1. Η προσευχή του Αχιλλέα γίνεται στο ακρογιάλι και απευθύνεται στην κοντινότερη Θεότητα. Το ίδιο παρατηρούμε και στην προσευχή του Χρύση (Α 35-46). Το σκηνικό δικαιολογείται από την ιδιαίτερη σχέση του ομηρικού ανθρώπου με τη θάλασσα, στην οποία απέδιδε καθαρτικές ικανότητες και θεωρούσε κατοικία πολλών Θεοτήτων αλλά και από το γεγονός ότι η προσευχή απευθύνεται σε μια θαλάσσια Θεότητα, τη Θέτιδα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Θεότητα ανταποκρίνεται άμεσα (επιφάνεια της Θέτιδας - το ίδιο ισχύει και στην προσευχή του Χρύση όχι με την επιφάνεια του Θεού αλλά με την άμεση εκπλήρωση του αιτήματος).

2. Διαπιστώνουμε ότι στην προσευχή του Αχιλλέα κυριαρχεί η έννοια της τιμής (τιμήν, τιμήσει, ατίμασε στχ. 355-356). Ο ήρωας παρουσιάζει την τιμή σαν κάτι που του οφείλουν οι θεοί (ο Δίας) επειδή η ζωή του θα είναι σύντομη (κοντόχρονον). Το θέμα του πρόωγου θανάτου του ήρωα θα επανέρχεται σε όλο το έπος. Εκείνο που θλίβει τον Αχιλλέα δεν είναι τόσο η σύντομη ζωή του (μια μόνο αναφορά), όσο η ηθική μείωση και ατίμωση (τέσσερις αναφορές) λόγω της βίαιης αρπαγής του δώρου του.

Η προσευχή του δεν ακολουθεί το τυπικό της προσευχής που είδαμε στην προσευχή του Χρύση (επίκληση, προσφώνηση (προσωνυμίες του Θεού), διακριτική υπενθύμιση των προσφορών του θνητού προς το Θεό, παρουσίαση του αιτήματος ως ανταπόδοση των προσφορών), αφού ο ήρωας απευθύνεται στη μητέρα του.

3. Στη σκηνή αυτή ο ποιητής παρουσιάζει έναν Αχιλλέα διαφορετικό. Τραγική φυσιογνωμία, πληγωμένος, απογοητευμένος, αγανακτισμένος, αλλά και ευαίσθητος, βαθιά ανθρωπίνος ξεσπά σε κλάματα, γεγονός που δεν πρέπει να μας ξαφνιάζει, αφού οι ομηρικοί ήρωες είναι αυθόρμητοι και εκδηλώνουν ελεύθερα τα αισθήματά τους, χωρίς αυτό να είναι ένδειξη αδυναμίας ή μικροψυχίας. Ο ηρωικός θρήνος κρύβει τον ίδιο δυναμισμό και ζωντάνια με την πολεμική ορμή την ώρα της μάχης.

4. Η Θέτιδα παρουσιάζεται σαν πυκνή ομίχλη που ξεπροβάλλει από τα κύματα της θάλασσας, κάτι που δικαιολογείται από τη θεϊκή της υπόσταση. Μοιάζει να αγνοεί, αν και θεά, όλα όσα απασχολούν το γιο της, τον πλησιάζει με αγάπη και τρυφερότητα που ταιριάζουν σε μια θνητή.

Πολιτιστικά στοιχεία της ενότητας : η έννοια της τιμής στην ομηρική κοινωνία, η προσευχή των θνητών προς τους θεούς σε δύσκολες στιγμές και η ανταπόδοση των θεών.

β. στίχοι 365-413: το παράπονο και το αίτημα του Αχιλλέα

1. Η αφήγηση του Αχιλλέα δημιουργεί μια αίσθηση επιβράδυνσης μέχρι τη στιγμή που ο ήρωας θα ξεστομίσει το αίτημά του. Με αυτήν ο ποιητής έχει τη δυνατότητα

- να παρουσιάσει τα γεγονότα από την οπτική γωνία του Αχιλλέα μέσα από μια μακροσκελή αναδρομή στο παρελθόν (τεχνική επιβράδυνσης) που αποφορτίζουν τόσο τον ακροατή όσο και τον ήρωα, που έχει τη δυνατότητα να εκφράσει το παράπονο του σε ένα δικό του πρόσωπο
- να αναφερθεί πάλι μέσα από μια αναδρομή στο παρελθόν στα ευτυχισμένα παιδικά χρόνια του Αχιλλέα και σε μια παλιότερη ιστορία (τεχνική επιβράδυνσης), ώστε να δικαιολογήσει γιατί η Θέτιδα είναι η πιο κατάλληλη Θεότητα να μεσολαβήσει στο Δία: δεν

είναι μόνο η μητέρα του αδικημένου ήρωα , αλλά και εκείνη που έσωσε με τις ενέργειες της από σοβαρό κίνδυνο το Δία.. Υποβάλλοντας λοιπόν το αίτημα του γιού της δε θα επικαλεστεί μόνο το δίκιο του αλλά και τη χάρη που της χρωστά από παλιά ο Δίας.

2. Αυτό που ζητάει ο Αχιλλέας δεν είναι τόσο η ήττα των Αχαιών όσο η δικαίωσή του την ώρα της καταστροφής. Αν και δίνεται η εντύπωση ότι θυσιάζει την τύχη του στρατού του μπροστά στην προσωπική ικανοποίηση και εκδικητική μανία , αυτή η επιλογή εξυπηρετεί το ποιητικό σχέδιο (οικονομία του έπους).

Πολιτιστικά στοιχεία της ενότητας: το τυπικό της ικεσίας

[γ. στίχοι 414-431: η υπόσχεση της Θέτιδας](#)

Ο Αχιλλέας σαν αντιστάθμισμα της λιγόχρονης ζωής του ζητά τιμή , η Θέτιδα ως μάνα ζητά να είναι άλυπος και αδάκρυτος. Δεσμεύεται , επομένως, για τη δικαίωση του γιου της (προοικονομία) . Το ταξίδι των Θεών δημιουργεί μια εύλογη επιβράδυνση που επιτείνει την αγωνία τόσο του Αχιλλέα όσο και των ακροατών.

Από άποψη αφηγηματικής τεχνικής

- *Εναλλαγή τριτοπρόσωπης αφήγησης και διαλόγου*
- *τεχνική επιβράδυνσης*
- *προοικονομία*